קרית הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
השער לאתר התורה

הנפש במחשבה זו שנק׳ דביקות המחשבה בכולא עד שלא ירגיש דבר זולתה כלל וכלל (בל״א פאר טראָגין גישמאַק מיט איין גרוסין קלעפ כו׳) שנקר׳ דביקות המחשבה עד שיומשך בכולו מבלי יכול להטות את עצמו למחשבה זולתה כלל וכלל. וזה לא נמצא רק ביחידים מועטים שנפשם קשורה באמת בד״ח חיים הם לנפשם והם יודעים שאין ההתפעלות במוח איסור אדרבה זהו עיקר אמיתת ויסוד כו׳. וכן ההתפעלות שבלב שאסרוהו כנבלה מחיים יחשב כי נבלה עשה בישראל להתפעל התפעלות וחמדה בלב עד שיצעק צעקה פתאומית אם בקול מרירות או בקול חדוה יראו הכל ויתמהו וישחקו נערים ממנו עד שיבוש ויקבל תשובה שלימה לעצור רוחו ולא ישמיע את קולו רק ישב וירדום במחשבה וישן כו׳:

ועתה אהוביי על מי האשמה הזאת להדיח רבים מהתעוררות בלב להוי׳ אחד אם בתשובה בבחי׳ מרירות ומכש״כ בהתפעלות אלקות שבלב מצד איזה התבוננות יהיה איך שיהיה לפום שיעוריה דיליה כו׳. הלא על ראשי עם שבמנין הבקיאים יותר בדברי חסידות כמחשבתם לאסור ההתפעלות מכל וכל כו׳ וע״ז יהיה דוה לב אאמו״ר ז״ל נ״ע כל ימי חייו כי רבים חללים הפילה ועצומים מאד כל הרוגיה שנפלו מאד וירדו למטה מטה עד שאומרים נואש לנפשם לגמרי כו׳ וד״ל. ולזאת אהוביי אחיי [וריעיי] כל החרדים לדברי אמת האלה יתנו נא [אל] לבם לשוב מדרכם הרעה הנוטה ומטה לאדם לדרכי

יח: הוא המשכת נפש במות. 73) ו: **יגטו:** עמוקה: **ביח** ליתא. בכולא: **יג:** בכללה. **ביח** ליתא. 74) וכלל: **ביגיח** ליתא. גישמאַק: **יגטויח:** שטארק. איין: **טויח:** א. כו׳: **ביגטו** ליתא. 74-75) שנקר׳ . . רכולו: **ביח** ליתא. 75) המחשבה: **טו:** והמשכה. בכולו: **יגטו:** בכולה. מבלי: **יח:** וגם לא. יכול: **יגיח:** יוכל. זולתה: **יח:** אחרת. 75-76) כלל וכלל: **טו:** כלל. **ביח** ליתא. 76) ביחידים: **יח:** ביחידי סגולה. באמת: **ביג** ליתא. 76-77) חיים הם לנפשם: **מז:** הם תופסים. 77) והם: **יגטויח:** והמה. במוח: **ביג** ליתא. במוח איסור: **יח:** איסור גמור במוח. 77-78) עיקר . . כו׳: **יח:** העיקר והיסוד. אמיתת ויסוד: **יגטו:** אמיתתו ויסודו. 78) וכן: **יג:** והו. ההתפעלות: **יגטו:** בהתפעלות. **יח:** התפעלות. שבלב: **יג:** הלב. **יח:** בלב. כנבלה מחיים: **יג:** מחיים כנבלה נבל. מחיים: **בטו** ניתוסף: נבל. יחשב כי: **ביח** ליתא. 78-79) כי נבלה עשה בישראל: וישלח לד, ז. 78) נבלה עשה: **יגטו:** עשה נבלה. **יח:** ונבלה עשה. 79) להתפעל: **במז** ליתא. וחמדה: **יגמז:** יתירה. **טו:** ישרה. בלבו: **יג:** שבלב. **מז:** בלבו. שיצעק: **יגיח:** שיצעוק. 80) חדוה: **ביגיח** ניתוסף: כו׳. ויתמהו: **מז:** וישמעו. וישחקו נערים ממנו: **יח:** עליו. שיבוש: **בטו** ניתוסף: מאוד. **מז:** שישוב מיד. 81) שלימה: **ביח** ליתא. לעצור: **ביח** ניתוסף: עוד. ישמיע: **טויח:** ישמע. את קולו: **יגטו:** קולו. **יח:** קול. 82) במחשבה וישן: **יגטו:** וישן במחשבתו. וישן כו׳: **ביח** ליתא. 83) אהוביי: **טו:** אהובינו. בלבו: **ביג** ליתא. **טו:** הלב. 84) בהתפעלות אלקות [**יגטו:** אלקי׳] שבלב: **יח:** ההתפעלות אלקי בלב. 86) שבמנין: **יגיח:** שבכל מנין. 86-87) הבקיאים . . וכל כו׳: **ביח** ליתא. 86) יחד: **יג:** ביותר. כמחשבתם לאסור ההתפעלות: **יגטו:** שבונין מגדל במחשבתם [**טו:** לפסול] ולאסור התפעלות. 87) יהיה דוה: **יגטויח:** הי׳ דוה מאד. לבו: **יגטו:** לבו. אאמו״ר: **יג:** שאאמו״ר. **טו:** של אאמו״ר. **יח:** אדמו״ר. ז״ל: **ביח** ליתא. כי: **יגטו:** על כי. 87-88) כי רבים . . הרוגיה: ע״פ משלי ז, כו. 88) ועצומים מאד כל הרוגיה: **יגטו:** ועצומים הרוגיה מאוד כו׳ עד. **יח:** כו׳. מאד: **ביגטו** ליתא. למטה מטה: **יג:** למטה. **יח:** מטה. 89) לגמרי: **ביג** ליתא. כו׳ וד״ל: **טו:** כנ״ל וד״ל. **ביח** ליתא. 89-90) כל . . האלה: **ביח** ליתא. 90) האלה: **יגטו:** אלה. מדרכם הרעה: **יגטויח:** מדרכיהם. 90-91) הנוטה . . האמת ח״ו: **ביח** ליתא. 90) הנוטה ומטה: **יג:** המטים. **טו:** הנוטה

קרית הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
השער לעולם התורה

הנפילה מעט מעט כי בתושך יתהלכו כי נטו מדרכי האמת ח״ו. חי ה׳ וחי נפשי כי כל יודעי ומכירי מנעורי אשר כמו טבע הוטבע בנפשם כל עניני דברי חסידות והורגלתי בהם ביותר ואני בקי באנשי שלומינו בכל [פרטי] דרכיהם מימי ומנעורי לא זזה דבור של חיבה בין אהוביי ורעיי אשר כנפשי מכל עיר ומנין הנראה או נשמע להם מפי עצמי דבר הרע הזה המקלקל ומפסיד את הכל אדרבה כל מגמת לבבי הי׳ שיהי׳ נקבעים דברי אלקים חיים בהתפעלות הלב דוקא שזהו עיקר בחי׳ גלוי אלקות בכנסת ישראל. וזהו יסוד ושרש המביא תכלית השלימות שיהיה בימות המשיח במהרה בימינו כידוע ליודעי נאמנה כי רחמנא לבא דוקא בעי וכל הלבבות דורש ה׳ כו׳ וכמ״ש בכל לבי דרשתיך כו׳ כלה שארי ולבבי כו׳ רק סיבות הטעות הזה בא לחסרי הדעת והשוטים בדברי חסידות ומפני מיעוט הידיעה אשר מפי השמועה חד מחבריה נודע להם הכלל שההתפעלות גשמי׳ המורגשת בלב הוא מדרכי חסידות הישנים אשר אסרוהו לגמרי פיגול הוא לא ירצה כו׳. ובאמת מה מאד טעו וטח עיניהם מראות עיקר ההפרש הגדול כמו מחושך לאור אשר באמת התפעלות המורגשת בלב בצעקה גשמית בלי כוונה כלל וכלל רק להרים קול ע״ז נאמר נתנה עלי בקולה על כן שנאתיה כי לבו בל עמו כלל בצעקה הזאת ולא ע״ז נאמר צעק לבם אל ה׳ כו׳ ויצעקו כו׳ ולא לה׳ הוא צועק רק להשמיע קולו או לדחות מחשבה זרה כו׳ וכה״ג וגם אם מחמת כי יחם לבבו יבוא לכלל התפעלות ממש בלב אין זה לה׳ רק בחי׳ התגלות לבו לבד כו׳. וכאשר יודה על האמת כל איש המורגל בזה כו׳ אך איך עשו לאור חושך לומר

ומטעה. לדרכי: יגטו: בדרכי. 91) הנפילה: טו: האפילה. כי נטו מדרכי האמת: יגטו: כו׳ נטו מדרך האמת לגמרי. חי: ב״ג ליתא. 91-92) חי . . נפשי: ע״פ שמואל־א כ, ג. ועוד. 92) כי כל: יגטו: לכל. 92-93) כמו . . בהם ביותר: ב״ח ליתא. 92) בנפשם: יג: בנפשי. 93) ואני: יח: אני. באנשי: מז: בכל אנשי. 94) מימי ומנעורי: יגטו: מימי נעורי [טו: נעורים]. יח: ומנעורי. אהוביי: יגטו: אחיי. 95) הנראה: ב״גטו ניתוסף: להם. נשמע להם: יגטויח: הנשמע [יח: להם]. מפי עצמי דבר: יח: הדיבור. 96) ומפסיד: יג: ומפריד. נקבעים דברי אלקים חיים: יגטו: נקבע ד״ח. 97) גלוי: בטו ליתא. בכנסה: מז: בבני. 97-98) בכנסת . . ושרש: יגטו: בלב כנס״י שהוא עיקר היסוד. 97) וזהו: מז: וזה עיקר. 98) בימות: יח: בו. 98-99) המשיח . . נאמנה: יח: מהמ״ש. 98) במהרה בימינו: יגטו: (ה)עוה״ב. במז ליתא. 99) רחמנא . . לבא בעי: נסמן לקמן ע׳ תקיב. דוקא . . הלבבות: יגטויח: בעי דוקא וכל לבבות. וכל הלבבות דורש ה׳: ע״פ דברי הימים־א כח, ט. 99-1) בכל לבי דרשתיך: תהלים קיט, י. 1) כלה שארי ולבבי: יגטו: כלתה נפשי. תהלים עג, כו, פד, ג. סיבות: יגטויח: סיבת. הטעות: יג: טו[עים]. הזה: יג: האלו. טו: הלזה. 2) חסידות: יג: החסידות. טו: החסידים. 4) אסרוהו: יגטו: אסורה. יח: איסר אסרוהו. פגול הוא לא ירצה: קדושים יט, ז. כו׳: ב״ח ליתא. ובאמת: יגטו: אבל באמת. 5) שיניהם מראות: יח: מראות עיניהם. כמו מחושך לאור: ב״ח ליתא. אשר: יגטו: ממש אשר. יח: כי. התפעלות: יח: ההתפעלות. 6) המורגשת: ב״ג ליתא. יח: שמורגשת. בכלל: ב״ח ליתא. 7-8) נתנה . . ע״ז נאמר: ב״ח ליתא. ואולי נשמט מפני תיבות הדומות: ע״ז נאמר . . ע״ז נאמר. 7) נתנה עלי בקולה: ירמי׳ יב, ח. הא״ה פירוש המלות פל״א (יז, ד). מאמרי אדה״א ויקרא ח״ב ע׳ תקנה. 8) צעק לבם אל ה׳: איכה ב, יח. ויצעקו כו׳: יג: ויצעקו אל ה׳ — תהלים קז, ו. כח. ולא: יג: כי לא. 9) כו׳: ב״גטויח לותא. כי[יגטו: זה. ב״ח ליתא] יחם לבבו: פ׳ שופטים יט, ו. יבוא: יגטו: ויבוא. 10-11) לבד . . אך אדם: יח: בלבד ואיך. 10) לבד כו׳ וכאשר: יג: כאשר. טו: לבד כאשר. 11) אך: יגטו: אבל. 11-

שההתפעלות אלקות שבלב שהוא הצעקה אל ה׳ כמ״ש ויצעקו אל ה׳ דהיינו אם הוא מחמת שמתבונן בה׳ אחד איך שנפשו רחוקה בתכלית מיד יתמרמר לבו בקרבו בתשובה ובכיה עד שצעק בצעקה פתאומית בלי כוונה לצעוק שזהו אמיתת התשובה בכל לב מעומקא דלבא [דווקא וכמ״ש ממעמקי׳ קראתיך הוי׳ מעומקא דליבא] וזהו עיקר ויסוד התשובה והתפלה שנק׳ שפיכת הנפש כידוע וכו׳ או אם מחמת שמתבונן גם מעט התבוננות בסובב וממלא כו׳ מיד יתפעל לבו באהבה מורגשת בלב בשר לחשוק ולהתדבק בה׳ אחד בבחינת חדוה ושמחה וכה״ג הרי זה עיקר המצוה באהבה אלקות והוא הנק׳ אור גלוי אלקות בלב כנס״י אשר זהו באמת עיקר התכלית כמ״ש והשבות אל לבבך כו׳ (בל״א דיא האָרץ דער הערט זייער טיף) ר״ל בהתפעלות המות וכידוע לכל מתחיל בדברי חסידות הדורש ומבקש קרבת אלקים וחפץ בכל לבו כו׳ וא״כ איך ישימו אור לחושך [והמירו] טוב ברע כו׳ ואדרבה כל שההתפעלות הזאת ביותר מורגש בצעקה גשמית הנה ודאי זהו מצד אמיתת הקליטה והקבלה [של] אור האלקות בלבו היטב עד שצעק. וזהו הנק׳ דחילו ורחימו שכליים שבמוח ולב ודחו״ר טבעיים והוא מ״ש אני בער כו׳ בהמות הייתי עמך למטה מן הדעת ועכ״ז הייתי עמך בדביקות נפלאה לה׳ דוקא ולא [כמו] התפעלות חמימות הלב שלא לה׳ כלל ודל״ל. ובודאי יש בזה הרבה אופנים חלוקים שונים מאד וידועים לכל טועמי טעם ברבוי העסק בדברי חסידות ולזאת באמת מצוה רבה וחובה עלי היה מזמן רב לעסוק ולטרוד ולדבר על לב כל אחד לפום שיעורא דיליה

12) עשו . . אלקות: יגטו: שמו אור לחושך לאסור התפעלות אלקי׳. 12) שבלב: ב״ג ליתא. יח: בלב. שהוא הצעקה: יח: והצעקה. כמ״ש . . ה׳: ב״גיח ליתא — ראה לעיל ע׳ מד שורה 8 ויצעקו כו׳. בטו ניתוסף: כו׳. 13) איך: יגטויח: ואיך. מיד: יח: ומיד. 14) נקורנו: ב״גטו ליתא. שצעק בצעקה: יגטויח: שיצעק(ו)ק צעקה. פתאומית: יח: פתאומיות בלב. כלי כוונה: יגטויח: בלי הכיון [ג״ג: להכיון] א״ע [טו: עצמו] כלל [ב״גטו ליתא]. 15) דווקא: ב״ח ליתא. ממעמקי׳ קראתיך הוי׳: תהלים קל, א. 16) מעומקא דליבא. יח: כו׳. ויסוד: יגיח: יסוד. התשובה והתפלה: יח: התפילה. והתפלה שנק׳ שפיכת הנפש: ראה ר״ש פאה פ״א, מ״א ד״ה וגמילות חסדים. מאמרי אדה״א דברים ח״ב ס״ע תרסט. ושי״נ. כידוע: ב״ח ליתא. 17) וכו׳: יג: ליודעים. טו: ליודעים וכו׳. ב״ח ליתא. אם: ב״ג ליתא. ב״ח ניתוסף: הוא. שמתבונן: יג: שהוא מתבונן. גם: יג: עם. ב״ח ליתא. 17-18) החבוננות בסובב . . כו׳ מיד . . בשר: יח: בענין סובב . . ומיד . . ליתא. 18) בבחינת חדוה: יח: בחדוה. 19) וכה״ג: ב״ח ליתא. באהבה אלקות: מז: באהבת אלקים. אלקות: ב״גטו ניתוסף: כו׳. יח: אלקית. 20) כנס״י: במומז ליתא. כו׳: ב״ג ליתא. 21) דיא האָרץ: במז ליתא. ר״ל: יג: כו׳. בטו ליתא. יח: וכנ״ל. המוח: ב״גטו ניתוסף: כו׳. ובידוע: יגטו: בידוע. 21-23) ובידוע . . כו׳: ב״ח ליתא. 21) מתחיל: יגטו: משכיל. 22) הדורש ומבקש . . וחפץ . . לבו כו׳: מז: הדורשים ומבקשים . . יחפצון . . לבבם כנ״ל. 22-23) איך ישימו: יגטו: הרי שמו. 23) הזאת ביותר: יגטויח: כזאת יותר. 24) מורגש: יגטויח: מורגשת. גשמית הנה: יג: כזה. 24-25) ודאי . . הנק׳: יח: נק׳. 24) ודאי זהו: יגטו: זהו בודאי. 25) האלקות: טו: האלקי׳. שצעק: יגטו: שיצעוק כו׳. שכליים: ב״ח ליתא. 26) והוא מ״ש: יג: הוא במ״ש. טו: וזהו מ״ש. יח: וכמ״ש. אני [יגיח: ואני. בטו ליתא] בער כו׳ [ב״גטו ליתא]: תהלים עג כב [בדילוג]. 27) עמך בדביקות: יח: עוסק בדביקות. התפעלות: ב״ג ליתא. חמימות: טו: וחמימות. 28) כללי: יגטו: כנ״ל. זד״ל: ב״ח ליתא. הרבה: ב״ג ליתא. אופנים חלוקים: יגטומז: חילוקי [במז ניתוסף: מדריגות] אופנים. יח: אופנים והחולקים [וחלוקים?]. מאד: יג: גלוים. בטו ליתא. וידועים: יח: ידוע. 29) בדברי חסידות: יח: בדא״ח. רבה: ב״גטו ליתא. 30) עלי היה: יגטו: היה עלי. היה: במז ליתא. רב: יגטו:

קרית הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
השער לעולם התורה

ביחידות דוקא להאיר עינים בטוב בכל דרכי החסידות ולהוכיח לכל אחד כפי ערך הפחיתות וטעות כנ״ל. וגם מאשר ימצאו כמה וכמה המבינים ויודעים הכל כל דבר על בוריו אבל מקילים לעצמן מאד מצד בחי׳ הקלות ופריקת עול ממש אשר אינו חושש לנפשו כל כך להתייגע בדברי חסידות ואינו רק מוציא הרבים ידי חובתן בשמיעה לחוד ולהתפאר להתגדל וכה״ג אשר לא ניתן לכתוב ע״פ השדה. וגם יש יראים ושלימים אבל מטרדת הפרנסה וגם כמה חסרונות ומדות רעות ומגונות שבנפשו המונעים ומבדילים הטוב כי מנעורי הורגלתי לעיין בעינא פקיחא ע״ז על עצמי וידעתי מאד כל נגעי אנ״ש וכל מכאוביהם כו׳ ולכוון לכל אחד לנקודת נפשו לכל חד וחד מקטן שבקטנים ועד גדול כו׳ וזאת היתה דבר של חובה ומצוה עלי לדבר על כ״א ביחידות שבזה היה חיי נפשו בדרך האמת והישר לפי דרכו וערכו יותר ממאה דרושים ששומע ולא עלה בידי אפילו אחד כו׳. וזהו גם בגדולי הדעת ועובדים ועוסקים בדברי חסידות ומכש״כ בקטני הדעת ופורקי עול אם באונם או ברצון ומזיד וכו׳:

אך אהוביי וידידיי מה מאד קשה עלי עבודה רבה כזאת בגשמיות אם לא שיהיה פנאי הרבה ולא יטריד הזמן בענינים אחרים ואם יתן ה׳ מנוחה לנפשי ויתחזק לבבי ומוחי מצוק העתים שגברו עלינו ויזכינו להופיע רוח קדשו של אאמו״ר ז״ל נ״ע עלי לעזרני ולחזקני כי מי אנכי כו׳ מקבל אני על

כביר. לעסוק ולטרוד ולדבר: **יגטו:** לעסוק ולטרוח ולדבר. **יח:** לדבר. 30-31) כל . . דוקא: **יח:** כא״א מאנ״ש ביחידות. 31) עינים: **יג:** עיניו. **טויח:** עיניהם. בטוב: **יגטו:** היטב. **ביח** ליתא. 31-32) ולהוכיח . . כנ״ל: **ביח** ליתא. 31) אחד: **יגטו:** או״א. 32) ערך הפחיתות: **יגטו:** [יג: ערך] פחיתות. כו״ל: **יגטו:** שלו כו׳. מאשר ימצאו: **יגיח:** אשר ימצאו [**יח:** ימצא]. המבינים ויודעים: **יגטו:** אשר יודעים ומבינים. **יח:** מבינים היודעים. **מז:** אנשים היודעים ומבינים. 32-33) הכל כל דבר: **יגטו:** את הכל. 33) כל . . כו׳: **ביח** ליתא. אבל מקילים: **יג:** ומקילין. **יח:** רק שמקילין. מאד . . הקלות: **ביח** ליתא. 33-34) ופריקת עול ממש: **יח:** בפר״ע. 34) ממש: **במז** ליתא. כל כך: **יח:** בלל. 35) הרבים: **יג:** את הרבים. לחוד: **יגטו:** ו(ב)חזרה. ולהתפאר להתגדל: **יגטויח:** להתפאר ולהתגדל. 36) מטרדת: **טו:** מחמת טרדת. **מז:** טרדת. 37) חסרונות: **במז** ליתא. רעות ומגונות: **יגטויח:** מגונות. שבנפשו: **יגטו:** שבנפשם. ומבדילים: **ביח** ליתא. כו׳: **יגטו:** וח״ל. 38) ע״ז: **יגטו:** בכל זה. **ביח** ליתא. מאד: **ביח** ליתא. 38-39) נגעי . . מכאוביהם: **יגטו:** נגעים ומכאובים דכל אנ״ש. **יח:** נגעי אנ״ש ומכאוביהם. 39) כו׳: **ביגיח** ליתא. לכל אחד. . נפשו: **יגטומז:** כ״א [**מז:** בכ״א] . . נפשו ממש. 39-40) לכל . . כו׳: **ביח** ליתא. מקטן . . כו׳: **טו:** כו׳ מגדול ועד קטן שבקטנים. 40) וזאת: **יגטויח:** ולזאת. היתה: **טויח:** הי׳. דבר של: **ביח** ליתא. חובה: **יג:** חבה. עלי: **מז:** רבה. על כ״א: **יגטויח:** עם כא״א. 41) הי׳ חיי: **יגטו:** הי׳ חי׳ חיי. **יח:** הוא חיות. נפשו: **ביח** ניתוסף: להדריכו. האמת והישר: **יג:** הישר והאמת. **יח:** הישר. דרכו וערכו: **יח:** ערכו. 42) ששומעו: **יגטו:** ששומעים. בידי: **יגיח:** בידו. **טו:** בידם. כו׳: **ביח** ליתא. 42-43) ועובדים . . חסידות: **ביח** ליתא. 42) ועוסקים: **ביג** ליתא. 43) ומכש״כ: **יח:** כש״כ. ופורקי: **יגטו:** ופורקים. אם . . או: **יח:** הן . . הן. 43-44) ברצון ומזיד וכו׳: **יגטו:** ברצון ובמזיד כו׳. **יח:** במזיד. 44) וכו׳: **מז:** שוגג. 45) אך . . לא: **במומז** ליתא. וידידי: **יגטו:** ידידיי. **ביח** ליתא. עבודה רבה כזאת: **יח:** העבודה הזאת. 45-46) אם לא שיהיה: **יח:** וצריך לזה. 46) פנאי: **יגמז** [**מז:** זמן] פנוי לזה. 46-66) ולא . . וכו׳ וד״ל: **ביח** ליתא. 47) ויתחזק . . שגברו: **יגטו:** ויחז(ו)ק . . שעברו. 48) . נ״ע: **ביגטו:** ליתא. מקבל אני: **יג:** אני מקבל.

עצמי לעבוד עבודה תמה זו ובפרט בעתים אשר אין לנו אב ומורה וכל איש ואיש פונה לדרכו בפריקת עול כמו שנודע מגדול ועד קטן גודל ההשתנות לגריעותא בנפשו בדברי חסידות לאחר הסתלקות אור ישראל רוח אפינו אאמו״ר ז״ל נשמתו בג״מ כי אין יראת ופחד אלקים לנגד עינינו כל חד וחד לפום שיעורא דיליה וכו׳. אשר לזאת נראה בעליל גודל התרשלות והתמעטות התעוררות בדברי חסידות כעת מגדול ועד קטן. וגם מטעם רבוי הטרדות במשא ומתן בפרט ומחמלת ה׳ על עמו מצליח להם ברכה ושפע בכל העוסקים ויוסיף ה׳ עליכם ברכה משולשת כהנה וכהנה. אך לא ירום לבבו לומר כחי ועוצם ידי כו׳ ולא יגבה לבבם בכל הטוב לשכוח עבודה שבלב ח״ו. ולזה אמר רש ועושר אל תתן לי כו׳ וא״ה אשלח לכם קונטרס מיוחד בזה כנ״ל וע״כ אמרתי לנפשי לראות את הנולד אחרית דבר מאופן אשר [הם] עומדים כעת אשר פן ח״ו ירדו עוד עד אשר תשכח דברי חסידות לגמרי ח״ו ולזאת מאד מאד תגדל הרחמנות והחמלה [עליהם] אשר אין די באר רק למעני אני מדבר כידוע נאמנה טבעי ומהותי מנעורי ואין רצוני להתגדל ולקנות לי שם רב כי מכיר אני [את] מקומי הדק היטיב ולא אתעטף בלבוש שאינו שלי כל ימי ח״ו. אך למען חיבת נפשם הקשורה מעולם בנפש ורוח קדשו של אאמו״ר ז״ל נ״ע זה כמה שנים שלא ינתקו מוסרי לבבם מדרכי ה׳ אשר הדריכם זה כמה שנים וכו׳ וד״ל:

ואחר הדברים והאמת האלה אמרתי המכסה אני מאוהבי נפשי ולבבי אשר עלה בדעתי לפקח בטובתם אשר מוטל עלי מצוה רבה וחובה מטעם

49) לעבוד: **במז** ליתא. ז״: **יגטו:** כזו. בעתים: **יג:** בעת. **טו:** כעת. לנו: **יגטו:** להם. ומורה: **יגטו:** ומורה דרך כו׳. **מז:** ומורה בלל. 50) פונה לדרכו . . שנודע: **יגטו:** לדרכו פונה . . שיודע כל איש. מגדול ועד קטן: **יגטו:** גדול וקטן [**בטו** ניתוסף: פרטיות]. ההשתנות: **במז** ליתא. 51) לאחר: **יגטו:** אחרי. 52) ז״ל נשמתו בג״מ: **יגטו:** [**טו:** ז״ל] נ״ע. יראת ופחד: **יגטו:** עליהם יראו(ת)ה אלקי׳ (ו)אין פחד. עינינו: **יגטו:** עיניו. וחד: **ביג** ליתא. 53) בעליל: **ביג** ליתא. החדשלות: **טו:** עוצם ההתרשלות. והתמעטות: **יג:** עוצם ההתמעטות. 54) התעוררות: **יגטו:** ההתעוררות. מגדול ועד קטן: **טו:** בגדול וקטן. 55) ומתן: **ע״כ נמצא בבוך ה.** בפרט ומחמלה: **יגטו:** ובפרט אשר (ב)חמלת. 55-56) העוסקים . . עליכם: **יגטו:** העסקים יוסיף ה׳ [**טו:** ה׳ יוסיף] להם. 56) משולשת . . לבבו: **בטו** ליתא . . לבבם. 56-57) כחי ועוצם ידי: **עקב ח, יז.** 57) יגבה: **טו:** ירום ויגבה. עבודה: **יגטו:** על (ה)עבודה. 58) רש ועושר אל תתן לי: **משלי ח, ל** [ושם: ראש]. ראה גם שערי אורה שער החנוכה ע׳ 52. **מאמרי אדה״א דברים ח״ג ע׳ תתקסה.** כו׳: **יגטו:** כו׳ כידוע. לכם: **יג:** להם. קונטרס מיוחד: **ראה לעיל ע׳ מ. שורה 6-25.** כנ״ל וע״כ: **יגטו:** כו׳ ע״כ. 60) תשכח: **יג:** יהי׳ נשכחים. 60-61) מאד מאד [**יג:** ומאדן] חגדל: **טו:** תגדל מאוד ומאוד. 61) דק: **יגטו:** לא. **טו:** ולא. 62) כידוע: **יג:** כי ידוע. נאמנה: **בטו** ליתא. . טבעי . . מנעורי: **יג:** טבע ומהות. ואין: **יגטו:** שאין. ולקנות לי: **מז:** ולהקרות. לי: **ביגטו** ליתא. רב: **יג:** רבו. **טו:** רבי. 63) הדק היטיב: **יגטו:** הטיב הדק. ח״ו: **יגטומז:** חיי ח״ו. וגם לא בשביל דבר שבממון ח״ו כאשר יפרש [**בטו** ניתוסף: לכם] שלוחינו [מוכ״ז — **טו:** הנ״ל] אשר ב״ה [**מז:** ת״ל] יספיק לנו כל הצורך [**כו׳** — **טומז:** אם יוסיפו ערך שליש או יותר [**מז:** ויותר]]. 64) אך: **יג:** אבל אך. חיבה: **יגטו:** טובת. שלי . . נ״ע: **יגטו:** ז״ל. 65) שלא: **יגטו:** לא. מוסרי: **יג:** מותרי. זה: **בטו** ליתא. כמה: **יגטו:** מכמה. 66) וכו׳ וד״ל: **יג:** כו׳. 67) ואחר: **יג:** ואחרי. **מז:** אחר. והאמת: **ביח** ליתא. אמרתי: **ביגטו:** ליתא. המכסה . . ולבבי: **יח:** להודיעם. נפשי: **יגטו:** כנפשי. אשר: **טו:** את אשר. 68) לפקח: **טו:** לפקוח. בטובתם: **יח:**

קרית הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
השערי גאולה הקרבה

הנ"ל. אע"פ שקשה עלי מאד כי כשל כחי ואינני בשלימות הבריאה כעת מפני
70 חמת המציק מרוב הצרות הקשות ומרות נפש העולות על כולנה כו' והוא
בהיות שעיקר החששות הנ"ל אינו אלא על הרחוקים [שמעולם לא הי' באפשרם
לנסוע לק' לאדי וכאשר ראיתי בעיני ברוב העיירות הרחוקים] שעברתי שלא
נוסעים מכל עיר ומנין רק ד' או ה' אנשים וקרוב לשני או ג' מנינים שהם
במדריגות העסק ד"ח באמת ובתמים במוח ולב רעבים גם צמאים נפשם בהם
75 תתעטף ותכסוף מאד בדברי אלקים חיים. ונפלאתי עליהם ואמרו שעניים אי
אפשר שיעזבו חיות פרנסתם הדחוקה בנסיעה כזאת להוציא הוצאה. והבינונים
ג"כ יחוסו על ההוצאה. והעיקר על ביטול הזמן חודש ימים לבטל מעמדם ומצב
פרנסתם ובזה נכללו גם הגבוהים והעשירים הגם שלא יחוסו על ההוצאה כזאת
אבל לא ימצאו מנוח במו"מ ליבטל מהם ג' שבועות מרוב הטרדה גם אם לבבו
80 שלם באמת ותכסוף באמת מאד לדברי אלקים חיים ובקי ומבין בהם כאשר
ראיתי רבים מאד בעוסקים לומדים ויראים וחרידים וצמאים מאד לדברי אלקים
חיים רק ההתרשלות [ו]מצד גודל הריחוק גורם להם מניעת הנסיעה כמה שנים
עד שיוכל להיות שלא יסע עשר שנים וישכח לגמרי מלבו. ובאמת לדעתי רק
חלק המעשר נוסעים ותשעה חלקים עומדים בביתם ריקם מכל והם האנשים
85 אנשי אמת אשר נגע יראת אלקים בלבם יותר מבנוסעים המתהללים בשמיעת
דברי דרושים ודורשים בבואם כו'. וגם עוד זאת סיבה המרחקת את הלב ברובם

טובתם. 68-70) אשר . . כו': **ביח** ליתא. 68) מצוה רבה וחובה: **יגטו**: חובה ומצוה [**בטו** ניתוספ: חובה]. 69) מאד: **טו**: הדבר מאוד. 70) מרובי: **יגטו**: כו' ומרובי. נפש: **טו**: נפשי. העולות: **יגטו**: העולה. 71) שעיקר: **יג**: שעיקר כל. **טו**: שכל. החששות: **יח**: חששות. הנ"ל: **יגטו**: [**טו**: הנ"ל] על אנ"ש. 72) לק' לאדי . . בעיני: **מז**: ללאדי . . בעיני כמה. 72-73) שעברתי . . מכל: **יח**: שבכל. 72) שלא: **בטו** ניתוספ: יש. 73) ומנין: **ביח** ליתא. רק . . ה': **יגטו**: כ"א ג' או ד'. **יח**: קרוב לד' או ה'. אנשים . . ג': **ביח** ליתא. וקרוב: **טו**: מקרוב. **מז**: ויש קרוב. 74) במדריגות העסק: **מז**: קרובים למדריגות עסק. ד"ח: **יגיח**: בדא"ח. במוח ולב: **יח**: והם. רעבים גם צמאים: **יג**: צמאים וגם רעבים. **יח**: רעבים וצמאים — תחלים קז, ה. 74-77) נפשם . . יחוסו על: **יח**: וא"א להם לנסוע מריבוי. 75) שעניים: **יג**: העניים. **מז**: שהענין הוא. 76) שיעזבו: **יג**: להם שיעזבו כל. **במז** ניתוספ: כל. בנסיעה: **יגטו**: לנסיעה. הוצאה: **ביג**: חמשה רובל כסף ויותר [**ב**: או יותר]. **טוטז**: חמישים רובי' או יותר. **מז**: חמישים רובל אשיגע (אסיגנאצעסז). 77) והעיקר על: **יגטו**: (ה)עיקר. ביטול: **ביג** ליתא. חזק: **יגטו**: זמן. **מז**: לזמן. חודש: **ביח** ליתא. ימים: **ביגיח** ליתא. מעמדם: **יגטויח**: מעמד. 78) ובזה . . הגבוהים: **ביח** ליתא. והעשירים: **יגטו**: העשירים. **יח**: וגם העשירים. הגם . . יחוסו . . בזאת: **ביח** ליתא . . יחושו . . ליתא. 79) ימצאו: **יח**: ימצא. מנוח . . ג': **יגטו**: מנוחה לנפשם להתבטל ממנה ג' ודי' [**טו**: או ד']. **יח**: מנוח במו"מ איזה. 79-83) מרוב . . ובאמת: **ביח** ליתא. 80) ותכסוף: **מז**: ובתמים תכסוף. באמת מאד: **יגטו**: נפשו מאד. לדברי אלקים חיים: **יג**: לד"ח. 80-82) ובקי . . אלקים חיים: **בטו** ליתא. וכנראה נשמט מפני תיבות הדומות: אלקים חיים . . אלקים חיים. 82) כמה שנים: **במז** ליתא. 83) עד . . שנים: **יח**: מביאו בשורה הבאה אחרי תיבת „נוסעים". להיות: **בטו** ליתא. יסע: **יג**: יסעו. **טו**: ליסע. עשר: **יח**: א' כעשר. לגמרי מלבו: **יגטו**: מלבם [**טו**: מלבו] לגמרי. לדעתי: **יח**: ולדעתי. 84) המעשר: **טויח**: העשירי. נוסעים: **יח**: ראה הערה 83. 84-86) וחשעה . . כו': **ביח** ליתא. 84) האנשים: **ביגטו** ליתא. 85) יראת: **מז**: קרבת. אלקים: **טו**: ה'. 85-86) מבנוסעים . . דברי: **יגטו**: מהנוסעים . . ד' [**טו**: ארבעה]. 86) זאת: **ביג** ליתא. ברובם: **יגטו**: (כ)רובם. 87) אשר: **יגטו**: מאשר. **מז**: והוא אשר. יעשו: **יגטו**: עשו

ככולם אשר לחלק יצאו ליסע אגודות רק שנים או ג' ולא יעשו ביניהם לנסוע
המנין בבת אחת כי מסיבת ההתחלקות הנ"ל יבוא לכלל פירוד הלבבות כי
מתנשא על זולתו כו' ודי בזה כו'. ועוד הוא עיקר כי האמת היסוד לדברי
90 חסידות לקבוע בנפשם באמת לאמיתו כל הימים הוא רבוי [ה]עסק בעיון ודבור
בפה לחזור הדבר עד מאה פעמים עם חבירו דוקא ואיש את רעהו יחזיק לבו
בחזרתם יחד דברי חסידות כל הימים. ובזאת דוקא נעשה אחדות גמור
והתעוררות חיזוק בכללות המנין שלא תשכח ותעזב מהם מפני טרדות
הפרנסה ומניעות שונות כו' אך רק אם כאיש אחד חבור ולא יתנשא על
95 הדורש כו' ולא ינתקו עצמן מד"ח שנים ושלשה ולהבדיל את עצמו מכל אנשי
שלומינו אשר זאת הרעה גורמת כמה פירודים בין אנשי שלומינו כידוע לי
נאמנה ואין רצוני להאריך בזה רק לענין המכוון שישימו [עדות] בנפשם
לעשות חיזוק גדול [והוא] אשר יסכימו בהחלט בנסיעות רוב [ה]מנין כאחד
99 בכדי שידברו [דא"ח] ויחזרו [עליהם] זה עם זה בצוותא חדא. ואיש את רעהו
יחזקו ובזה יהיה אחדות גמור כל הימים ויחזיקו לה עוררות תמיד לקבוע זמן
פנוי השוה לכל נפש כו' ולחכמים ונבונים כמותם אין צריך להאריך בזה איך
שיתנו עצות להציל נפשות שלא יתמוטטו ח"ו וד"ל. ואשר ראיתי לטובת אנשי
שלומינו הרחוקים לקבל על עצמי יותר מכפי כחי הוא הדבר שיראו הרחוקים
5 לקבוע מקום ועיר מיוחדת שיהי' קרובים עליהם כל הסביבים שלהם ויקבעו ג"כ

הסכם. לנסוע: **יח**: ליסע. 88) המנין: **יגטויח**: רוב (ה)מנין. מסיבת . . לכללי: **ביח** ליתא. ההתחלקות הנ"ל יבוא: **יגטו**: התחלקות נסיעת השנים יבואו. 89) מתנשא: **יגטו**: יתנשא. כו': **ביח** ליתא. ודי: **יגטו**: וידחנו. **יז**: ויבחנו. **ביח** ליתא. בזה: **ביח** ליתא. כו': **ביגטויח** ליתא. ועוד: **יג**: עוד. הוא עיקר: **יגטו**: והוא העיקר. **יח**: כי עיקר. כי: **ביח** ליתא. האמת: **יגטו**: באמת עיקר. **ביח** ליתא. 90) לקבוע . . לאמיתו: **מז**: שיוקבע בנפשו. באמת . . הימים: **ביח** ליתא. כל: **מז**: וכל. 90-91) בעיון ודבור בפה לחזור: **יח**: ולחזור. 91) הדבר: **יגטו**: הדברים. **יח**: על הדבר. חבירו: **יגטו**: חבריו. יחזיק: **יגטו**: יחזק. **יח**: יעזרו. 91-92) לבו . . ובזאת: **יח**: ובזה. 93-97) והתעוררות . . המכוון: **ביח** ליתא. 93) המנין: **יג**: כל המנין. **יז**: הענין. טרדות: **יגטו**: טרדת. 94) ומניעות שונות כו': **יגטו**: ומניעת העסק. רק אם: **יגטו**: אם יהיו. חבור: **יגטו**: חברים [**בטו** ניתוספ: מקשיבים]. **ביז** ליתא. על: **יגיז**: א' [אחדז] **טו**: אל. **במז** ליתא. 95) כו': **ביגיז** ליתא. ינתקו עצמן מד"ח: **יגטויז**: ימתיקו) סוד בדא"ח. **מז**: תחלקו בד"ח. ושלשה: **יג**: וג' אנשים. **טו**: או שלשה. 96-97) לי נאמנה: **טו**: לנו בנאמנה. 97) בזה: **טו**: בזה כו'. לענין: **יגטו**: בענין. שישימו: **יח**: ועי"כ ישימו. 98) לעשות: **יגטו**: להיות. לעשות . . יסכימו בהחלט: **ביח** ליתא. גדול: **ביג** ליתא. בנסיעות: **יגטו**: בנסוע. **יח**: לנסוע. רוב: **יח**: ביחד רוב. כאחד: **ביח** ליתא. 99) ויחזרו . . עם זה: **יח**: ויתחברו. 99-3) ואיש . . ודי"ל: **ביח** ליתא. 1) יחזקו: **יגטו**: יחזק. לה עוררות: **יגטו**: להתעורר. תמיד: **ביז** ניתוספ: כל הימים. לקבוע: **יגטו**: ויקבעו(ו). 2) השוה: **יגיז**: שוה. כו': **ביגטויז** ליתא. ולחכמים ונבונים כמותם: **יז**: ולעם קדוש כזאת. כמותם: **בטו** ליתא. 3) להציל נפשות: **יגטו**: להצלת נפשם. ח"ו: **טו**: כנ"ל. 3-4) אנשי שלומינו: **בטו** ליתא. 4) לקבל . . שיראו הרחוקים: **ביגיז** ליתא [ובנראה שנשמט מפני תיבות הדומות: הרחוקים . . הרחוקים]. לקבל על עצמי: **טו**: לעשות. מכפי כחי: **טו**: יפי כח. הדבר: **בטומז** ניתוספ: אשר שמתי בפי שלוחינו [**במז** ניתוספ: מוכ"ז] שיחי'. **ביח** ליתא. שיראו: **יח**: שיבחרו. 5) לקבוע מקום: **ביח** ליתא. ועיר: **טו**: בעיר. **יח**: עיר. **מז**: לעיר. שיהי' . . שלהם: **יח**: ממוצעת בין כל הסביבה. עליהם **יג**: אליהם. **טו**: אליה אנ"ש הרחוקי'. הסביבים: **יגטו**:

קרית הישיבה בית אל
Yeshiva.org.il
השער לאתר התורה

זמן פנוי להם בכל שנה ושנה ויודיעוני [ע״י השד״ר המוכ״ז] ואני מקבל על עצמי לנסוע לעיר הזאת ולישב שמה חודש ימים למלאות כל משאלותם בדברי חסידות ולעסוק בתורה עמהם בכל יכולתי עד מקום שידי מגעת וכחי סובל הגם שיכבד עלי העבודה הזאת מאד. אך לחמלתי מאד עליהם ההכרח לא יגונה וככה יקבעו אנ״ש הרחוקים בכל המדינה אך שידעו כל הסביבה זמנה ומקומה ושעתה בכדי שלא יבלבלו זה את זה מזמן לזמן כאשר יפרש שלוחנו מוכ״ז. לכן מסרתי לידו הכל שיודיעום במכתב ואם יודיעו לכללות אנ״ש מן הג׳ או ד׳ מקומות שיקבעו במדינה במועדם ובזמנם [ו]אז כל אחד מהרחוקים שבמדינה על מקומו ושעתו יבוא בשלום נפשו לבלתי ידח ויתרחק [לגמרי] חיז וד״ל. ושרש דבר העצה הזאת לקחתי ממקור ושרש חיי נפשנו אאמו״ר ז״ל נ״ע בהיות סמוך לזמן הסתלקותו שנגמר בהחלט אצלו למלאות [ה]חסרון והפגם של אנשי שלומינו הרחוקים לישב בג׳ או ד׳ מקומות סמוך אליהם מטעם הנ״ל ולעסוק עמהם בתורת ה׳ ובמצותיו כאשר כתבתי במכתב הנ״ל ע״ד רמז וקיצור. ומוכ״ז יפרש באר היטב כו׳ ועל תשובתם הרמה אני מצפה [בכל הענינים שהודעתי] מנקודת לבבי הנאמן אליהם מאז מעולם וכו׳. ד׳ המדבר בצדקה צדקת ה׳ וחסד ע״כ איש מגדול ועד קטן א״ס:

דובער באאמו״ר הגאון האלקי מרנא ורבנא שניאור זלמן ז״ל נ״ע

הסביבה. ויקבעו: **יגטו**: ולקבוע. 5-7) ויקבעו . . הזאת: **יח**: ואסע לשם בכל שנה. 7-9) לנסוע. . שיכבד: **בטז** ליתא. 7) ולישב: **יגטו**: לישב. **יח**: ואשב. שמה: **יח**: שם. למלאות כל: **יג**: ולמלא. 8) ולעסוק בתורה עמהם: ניתוסף ע״פ לוח הטעות שבסוף הספר. **בביגטומז** ליתא. בכל: **ביח** ליתא. יכולתי: **ביג** ניתוסף: עוד(?). **טו**: יכולת. **ביח** ליתא. 8-10) וכחי . . לא יגונה: **ביח** ליתא. 9) שיכבד: **יגטו**: שתכבד. העבודה הזאת . . אך: **יגטו**: (ה)עבודה זו . . אבל. 10) אנ״ש: **טו**: כל אנ״ש. המדינה: **יגיז**: מדינה. אך: **טויז**: עד. הסביבה: **יגיז**: סביבה. **ביח** ליתא. 11) ומקומה: **ביח** ליתא. ושעתה בכדי: **יגיז**: בשעתה. 11-12) בכדי . . מן: **ביח** ליתא. 12) לכן . . לידו הכל שיודיעום: **יגיז**: ולכן . . הכל לידו להודיעני. ואם יודיעו: **יגיז**: הנראה אז [אודיע — **ביז** ליתא]. 12-13) יודיעו . . ובזמנם [ו]אז: **ביז** ליתא [וכנראה נשמט מפני התיבות הדומות: אז . . [ו]אז — ראה הערה שלפנ״ז]. 13) הנ״: **יח**: אז ד׳: **יגטו**: וד׳. שיקבעו במדינה: **יגטו**: שנקבעו. **יח**: בכל המדינה. 13-15) במועדם . . וד״ל: **ביח** ליתא. 14) שבמדינה: **יגטו**: במדינה. ושעתו . . נפשו: **יגטו**: בשעתו . . ליתא. 15) דבר: **יגיז**: דברי. **ביח** ליתא. העצה: **יג**: עצה. **טו**: עצמה. הזאת: **יגטו**: זאת. ממקור: **יגטו**: ממקורי מקור. נ״ע: **ביח** ליתא. 16) בהיות: **יגטו**: בהיותו. **ביח** ליתא. סמוך לזמן הסתלקותו: **יח**: שקרוב להסתלקותו. שנגמר: **יח**: נגמר. 16-19) [ה]חסרון . . יפרש: **במומז** ליתא. 16) והפגם: **ביח** ליתא. 17) אז ד׳: **יגטו**: וד׳. סמוך אליהם: **טו**: בסמוך עליהם. **יח**: סמוכים להם. 18) ולעסוק . . ובמצותיו: ניתוסף ע״פ לוח הטעות שבסוף הספר. **בביגטוטז** ליתא. כאשר: **ביגיח** ליתא. **טו**: וכאשר. 18-22) כתבתי . . ז״ל נ״ע: **ביח** ליתא. 18) הנ״ל ע״ד: **יגטוכט**: הכללי (ב)דרך [**בטו** ניתוסף: ד(?)]. 19) ועל: **טו**: וע״י. הרמה: **יג**: ע״י המוכ״ז השד״ר. **טו**: ע״י השוד״ר מוכ״ז ה(?). 20) אליהם: **ביג** ניתוסף: וכו׳. **טו**: עליהם. מאז: **בטו** ליתא. ז״ל: **ב**: כ״ד. **יגטו**: דברי. 21) וחסד: **יגטו**: וחסד (ו)אמת. ע״כ איש: **יג**: בכל אנ״ש. **טו**: מכל אנ״ש. א״ס: **ביגטו**: ליתא. 22) דובער: **ב**: דוב בער. **יג**: גאום דובער. באאמו״ר הגאון: **ד**: בהרב הגאון הגדול. **בטו** ליתא. האלקי . . ורבנא: **ד**: מוהר״ר. האלקי . . זלמן: **בבויגטוטזיז** ליתא. ז״ל נ״ע: **ד**: זצללה״ה נבג״מ. **בטו** ליתא. וראה לקמן במקורות והערות ע׳ קפז בהכת״ח. מו. מז.